

Міністерство освіти і науки України
Сумський національний аграрний університет
Факультет інженерно-технологічний
Кафедра проектування технічних систем

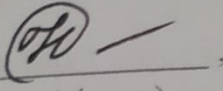
Робоча програма (силабус) освітнього компонента
ОК30 Основи економіки транспорту
(обов'язковий)

Реалізується в межах освітньої програми

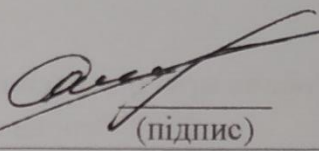
«Транспортні технології (на автомобільному транспорті)»
(назва)

за спеціальністю 275 «Транспортні технології (за видами)»
(шифр, назва)

на першому (бакалаврському) рівні вищої освіти

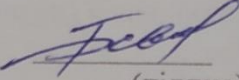
Розробник: ,
(підпис)
звання, посада)

Тарельник Н.В. доцент
(прізвище, ініціали)(вчений ступінь та звання, посада)

Розглянуто, схвалено та затверджено на засіданні кафедри Проектування технічних систем (назва кафедри)	протокол від <u>14 червня №8</u>
	Завідувач кафедри <u></u> (підпис) <u>Ємірненко Ю.І.</u> (прізвище, ініціали)

Погоджено:

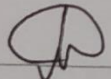
Гарант освітньої програми

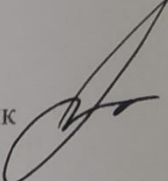

(підпис)

Т.В.Хворост

(ГПБ)

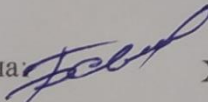
Декан факультету

(підпис)

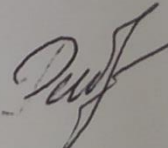
М.Я.Довжик

(ГПБ)

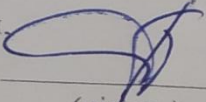
Рецензія на робочу програму(додається) надана:

Хворост Т.В.
(ГПБ)

Рибенко І.О.
(ГПБ)

Методист відділу якості освіти, ліцензування та акредитації

(підпис)

Бардменко Р.

Зареєстровано в електронній базі: дата: 2007 2021 р.

© СНАУ, 2021 рік

Інформація про перегляд робочої програми (силабусу):

Навчальний рік, в якому вносяться зміни	Номер додатку до робочої програми з описом змін	Зміни розглянуто і схвалено		
		Дата та номер протоколу засідання кафедри	Завідувач кафедри	Гарант освітньої програми

1. ЗАГАЛЬНА ІНФОРМАЦІЯ ПРО ОСВІТНІЙ КОМПОНЕНТ

1.	Назва ОК	ОК30 Основи економіки транспорту (с.т.)							
2.	Факультет/кафедра	Інженерно-технологічний факультет / кафедра Проектування технічних систем							
3.	Статус ОК	Обов'язковий							
4.	Програма/Спеціальність (програми), складовою яких є ОК для (заповнюється для обов'язкових ОК)	«Транспортні технології (на автомобільному транспорті)»/ 275 «Транспортні технології (за видами)»							
5.	Рівень НРК	6 рівень							
6.	Семестр та тривалість вивчення	3 семестр							
7.	Кількість кредитів ЄКТС	5							
8.	Загальний обсяг годин та їх розподіл	Контактна робота(заняття)						Самостійна робота	
		Лекційні		Практичні /семінарські		Лабораторні			
		Ден-на	Заоч	Ден-на	Заоч	Денна	Заоч	Денна	Заоч
		16	-	14	-	-	-	60	-
9.	Мова навчання	українська							
10.	Викладач/Координатор освітнього компонента	Тарельник Н.В., доцент							
10.1	Контактна інформація	Аудиторія кафедри 415м, корпус №4, natasha-tarelnik@ukr.net							

11.	Загальний опис освітнього компонента	Дана дисципліна є основою для формування та розширення світогляду студента в області економіки транспорту, здатність до розуміння актуальності вдосконалення надання послуг на автомобільному транспорті; здатність студента формувати цілі техніко-економічних досліджень з метою прийняття обґрунтованих економічних рішень, вміння знаходити шляхи вирішення проблемних ситуацій в процесі виробництва на підприємствах автомобільного транспорту України
12.	Мета освітнього компонента	Метою освітнього компоненту є формування сучасного економічного мислення, глибокого розуміння основних економічних категорій, діючих в системі транспортних перевезень, прояви економічних законів на транспорті, економічних принципів дії ринкових відносин на транспорт
13.	Передумови вивчення ОК, зв'язок з іншими освітніми компонентами ОП	1.Освітній компонент є основою для вивчення дисципліни «Методологія наукових досліджень та оцінка ефективності рішень»
14.	Політика академічної доброчесності	Практичні роботи повинні бути оригінальними, виконані самостійно. Роботи, які здаються із порушенням термінів без поважних причин, оцінюються на нижче оцінку. Роботи, які є копією чужої роботи оцінюватимуться на «нуль». Перездача практичних робіт відбувається після повторного доопрацювання.
15.	Посилання на курс у системі Moodle	https://cdn.snau.edu.ua/moodle/course/view.php?id=3882

2. РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ ЗА ОСВІТНІМ КОМПОНЕНТОМ ТА ЇХ ЗВ'ЯЗОК З ПРОГРАМНИМИ РЕЗУЛЬТАТАМИ НАВЧАННЯ

Результати навчання за ОК: Після вивчення освітнього компонента студент очікувано буде здатен...»	Програмні результати навчання, на досягнення яких спрямований ОК (зазначити номер згідно з нумерацією, наведеною в ОП)	Як оцінюється РНД
---	--	-------------------

	ПРН-19	
ДРН 1. Пояснювати та аналізувати експлуатаційну, техніко-економічну, технологічну, правову, соціальну та екологічну ефективність організації перевезень	х	Виконання і захист практичних робіт. Проміжна та підсумкова комп'ютерна атестація-тест множинного вибору.

3. ЗМІСТ ОСВІТНЬОГО КОМОПОНЕНТА (ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ)

Тема. Перелік питань, що будуть розглянуті в межах теми	Розподіл в межах загального бюджету часу			Рекомендована література	
	Аудиторна робота		Самостійна робота		
	Лк	П.з / семін. з	Лаб. з.		
Тема1. Вступ до економіки транспорту. План: 1.Транспортна система України. 2.Залізничний транспорт. 3.Автомобільний транспорт. 4.Морський транспорт. 5.Річковий транспорт. 6.Трубопровідний транспорт. 7.Транспортний потенціал.	2	-	-	7	[1], [2], [3], [6], [9], [10]
Тема 2. Транспортне підприємство як господарський суб'єкт. План: 1.Транспортні послуги, їх класифікація. 2.Класифікація підприємств. 3.Організаційно-правові форми господарювання юридичних осіб. 4.Порядок утворення та ліквідації підприємства.	-	-	-	7	[1], [2], [17], [18]

<p>5.Фактори, які визначають економіку автотранспортного підприємства (АТП): історія системного аналізу, види системного аналізу.</p> <p>6.АТП як єдина система. Організаційно-виробнича структура АТП.</p>					
<p>Тема 3. Якість послуг транспорту.</p> <p>План:</p> <p>1.Основні поняття та визначення.</p> <p>2.Показники якості транспортних послуг.</p> <p>3.Тимчасові показники.</p> <p>4.Показники надійності.</p> <p>5.Показники гнучкості.</p> <p>6.Інструменти управління якістю транспортного обслуговування.</p>	2	2	-	2	[1], [2], [14]
<p>Тема 4. Розвиток і розміщення транспорту в регіонах.</p> <p>План:</p> <p>1.Особливості формування та методи планування розвитку транспорту.</p> <p>2.Розвиток транспорту в регіонах з розлогою мережею шляхів сполучення.</p> <p>Визначити вантажообіг та вантажопідйомність транспортного засобу.</p>	-	-	-	7	[1], [2], [14]
<p>Тема 5. Класифікація витрат.</p> <p>План:</p> <p>1.Економічна сутність основного капіталу.</p> <p>2.Структура основного капіталу АТП.</p> <p>3.Поняття витрат у АТП.</p> <p>4.Класифікація витрат.</p>	2	2	-	2	[1], [2], [14]

5.Види норм і нормативів праці АТП. Визначити основні види АТП.					
Тема 6. Аналіз витрат на надання послуг. План: 1.Аналіз витрат на одиницю продукції. 2.CVP аналіз (cost-volum-profit, витрати – об'єм – прибуток). 3.Аналіз витрат за економічними елементами. Визначити основні види ресурсів на підприємстві.	2	2	-	2	[1], [2], [11]
Тема 7. Собівартість перевезень. План: 1.Собівартість перевезень. 2.Планування собівартості перевезень (робіт і послуг) на транспортних підприємствах. 3.Калькулювання собівартості перевезень. 4.Прямі матеріальні витрати. 5.Витрати на автомобільне паливо. 6.Прямі витрати на оплату праці. 7.Інші прямі витрати. Прямі витрати на оплату праці. Інші прямі витрати.	2	2	-	2	[1], [2], [14]
Тема 8. Кошторис витрат. План: 1.Кошторис витрат: поняття та методика складання. 2.Методика складання кошторису на виробництво. Визначення кошторису витрат.	2	2	-	2	[1], [2], [16]

<p>Тема 9. Аналіз собівартості послуг. План: 1.Завдання аналізу собівартості послуг. 2.Собівартість продукції. 3.Фактори, що впливають на собівартість перевезень. 4.Фактори, що не залежать від діяльності підприємства. 5.Фактори, що залежать від діяльності підприємства. Розрахунок зниження собівартості перевезень.</p>	2	2	-	2	[1], [3], [5], [6], [7], [8]
<p>Тема 10. Облік витрат на використання робіт та послуг. План: 1.Основні завдання та принципи організації обліку витрат. 2.Відображення різних видів витрат у фінансовій звітності. 3.Облік і калькулювання собівартості перевезень. Нормативний метод обліку і калькулювання витрат на виробництво</p>	-	-	-	5	[1], [2], [4], [6], [8], [10], [11], [12], [13]
<p>Тема 11. Облік матеріальних благ План: 1.Норми витрачання палива і мастильних матеріалів. 2.Базова лінійна норма. 3.Норма на виконання транспортної роботи. 4.Норма на одну тонну спорядженої маси. 5.Норма на рух з вантажем. 6.Норма на роботу спеціального обладнання, встановленого на автомобілях.</p>	-	-	-	5	[1], [2], [4], [6], [8], [10], [11], [12], [13]

7.Норма на пробіг при виконанні спеціальної роботи. 8.Норма на роботу незалежного обігрівача. 9.Нормативна витрата палива. Експлуатаційні норми середнього ресурсу пневматичних шин.					
Тема 12. Система оподаткування України План: 1.Поняття і функції податків. 2.Система оподаткування. 3.Принципами побудови податкової системи. 4.Прямі та непрямі податки. Загальнодержавні податки. Місцеві податки.	-	-	-	5	[1], [2], [4], [6], [8], [10], [11], [12], [13]
Тема 13. Облік податку на додану вартість. План: 1.Первинний облік податку на додану вартість (ПДВ). 2.Види операцій платників податків, які підлягають оподаткуванню. Визначення прибутку АТП	-	-	-	5	[1], [2], [4], [6], [8], [10], [11], [12], [13]
Тема 14. Облік податку на прибуток підприємства. План: 1.Суть податку на прибуток, його елементи. 2.Порядок обчислення податку на прибуток. Перевірка та оцінка розрахунків фінансових показників.	-	-	-	5	[1], [2], [4], [6], [8], [10], [11], [12], [13]
Тема 15. Шляхи підвищення економічної ефективності діяльності підприємств транспорту на сучасному етапі.	2	2	-	2	[1], [2], [4], [6], [8], [10], [11], [12], [13]

План: 1.Державна політика в галузі транспорту. 2.Стратегії розвитку підприємств транспорту. 3.Світовий та вітчизняний досвід підвищення економічної ефективності діяльності підприємств транспорту. Визначення економічної ефективності АТП.					
Всього	16	14	-	60	

1. МЕТОДИ ВИКЛАДАННЯ ТА НАВЧАННЯ

ДРН	Методи викладання (робота, що буде проведена викладачем <u>під час аудиторних занять, консультацій</u>)	Кількість годин	Методи навчання (які види навчальної діяльності має виконати <u>студент самостійно</u>)	Кількість годин
ДРН 1	Показ прикладів розв'язання проблем виробництва інтерактивним методом на лекції і практичних заняттях	30	Підготовка до лекції шляхом ознайомлення з попереднім матеріалом. Вивчення матеріалу для самостійного опанування. Виконання завдань практичних робіт, виконання яких розпочато на практичному занятті.	60

5. ОЦІНЮВАННЯ ЗА ОСВІТНІМ КОМПОНЕНТОМ

5.1. Діагностичне оцінювання (зазначається за потреби)

5.2. Сумативне оцінювання

5.2.1. Для оцінювання очікуваних результатів навчання передбачено

№	Методи сумативного оцінювання	Бали / Вага у загальній оцінці	Дата складання
1.	Виконання і захист лабораторних і графічних робіт	70 балів / 70%	2 -15 тиждень

2.	Проміжна комп'ютерна атестація-тест множинного вибору	15 балів / 15%	8 тиждень
3.	Підсумкова комп'ютерна атестація-тест множинного вибору	15 балів / 15%	15 тиждень

5.2.2. Критерії оцінювання

Компонент	Незадовільно	Задовільно	Добре	Відмінно
Виконання і захист лабораторних і графічних робіт	<42 балів <i>Вимоги щодо завдання не виконано</i>	42-51 <i>Більшість вимог виконано, але окремі складові відсутні або недостатньо розкриті</i>	52-62 балів <i>Виконано усі вимоги завдання, але є незначні зауваження, щодо оформлення</i>	63-70 балів <i>Виконано усі вимоги завдання, запропоновано власний варіант розв'язання завдань</i>
Проміжна комп'ютерна атестація-тест множинного вибору	<9 балів <i>Вірних відповідей менше 8 із 15</i>	9-10 <i>Вірних відповідей 9 або 10 із 15</i>	11-14 балів <i>Вірних відповідей 11 або 14 із 15</i>	15 балів <i>Вірних відповідей 15 із 15</i>
Підсумкова комп'ютерна атестація-тест множинного вибору	<9 балів <i>Вірних відповідей менше 8 із 15</i>	9-10 <i>Вірних відповідей 9 або 10 із 15</i>	11-14 балів <i>Вірних відповідей 11 або 14 із 15</i>	15 балів <i>Вірних відповідей 15 із 15</i>

5.3. Формативне оцінювання:

Для оцінювання поточного прогресу у навчанні та розуміння напрямів подальшого удосконалення передбачено

№	Елементи формативного оцінювання	Дата
1	<i>Правильно виконані завдання під час проведення занять зі зворотним зв'язком з викладачем</i>	Протягом 2-15 тижнів
2	<i>Усний зворотний зв'язок від викладача під час роботи над завданнями протягом занять.</i>	Протягом 1-15 тижнів

6. НАВЧАЛЬНІ РЕСУРСИ (ЛІТЕРАТУРА)

Основні джерела

1. Бичков В.П. Економіка автотранспортного підприємства. – М.: ІНФАРМА – 2006. – 383с.
2. Дмитрієв І.А., Жарова О.М., Економіка підприємств автомобільного транспорту. Навчальний посібник. - Харків: - ХНАДУ 2004.-183с.
3. Економіка підприємства - Підручник. / Ред. С.Ф.Покропивного. К.: КНЕУ, 2003. –528с
4. Менеджмент на транспорті: Навч.- метод. посіб. для самост. вивч. дисц. / Н.Н. Громов та інші -М.: Академія, 2003. -189с.
5. Мельник В. Основи економічного аналізу. - М.: Навчальний посібник. - К.: Кондор, 2003. - 216 с.
6. Торкатюк В.И., Пан Н.П., Коненко В.В. – Основи економіки транспорту. Конспект лекцій. - Харків – ХНАМГ – 2009. – 159с.

Методичне забезпечення

7. Методичні рекомендації до виконання розрахунково-графічної роботи з дисципліни «Основи економіки транспорту» (для студентів 5 курсу заочної форми навчання спеціальності 275 – Транспортні технології) / Харків. нац. ун-т міськ. госп-ва ім. О. М. Бекетова ; уклад.: Г. Г. Соболева, І. Л. Железнякова. – Харків: ХНУМГ ім. О. М. Бекетова, 2018. – 12 с.
8. Методичні вказівки до проведення практичних занять з курсу „Основи економіки транспорту” (для студентів всіх форм навчання 3 та 4 курсів напряму підготовки 6.070101 «Транспортні технології (за видами транспорту)») / Харк. нац. акад. міськ. госп-ва; уклад.: В. І. Торкатюк, М. П. Пан, А. Л. Шутенко та ін.. Х.: ХНАМГ, 2010. – 24 с.

Додаткові джерела

9. Грибов В.Д., Грузинов В.П. Экономика предприятия: Учеб.пособие. Практикум – М.: Финансы и статистика, 2003. – 336с.
10. Курбангалеева О.А. Автотранспорт на предприятии. — М: ООО «Вершина», 2003.
11. Лещенко М.И. Лизинг в транспортном комплексе: Учеб. пособие /Под общ. ред. М.И. Лещенко. — М.: МГИУ, 2003.
12. Онисько С.М., Марим И.М. Фінанси підприємств: Навч. посіб./За заг.ред. С.М. Онисько. - Львів: Магнолія плюс, 2004.

13. Daughety A.F. (Ed.) Analytical Studies in Transport Economics Cambridge University Press, 2008, 253 p.

14. Cole S. Applied Transport Economics: Policy, Management & Decision Making Kogan Page, 2005. — 464 p.

Програмне забезпечення

15. Бібліотека корпоративного управління. – Режим доступу: www.corpgov.net

16. Нормативні акти України – Режим доступу: www.nau.kiev.ua